

УДК 929:02-051 Којић, Љ.

doi: 10.19090/cit.2024.45.2-11

Оригинални научни рад

Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталошке праксе у послератном периоду

Биљана М. Ђурашиновић
Универзитет Едуконс
Факултет за пројектни и иновациони менаџмент – Библиотека, Београд
ORCID 009-0009-9175-0379
biljana.djurasinovic@gmail.com

Сажетак

Циљ рада је да се, коришћењем архивског материјала Народне библиотеке и Народног музеја у Београду и објављене грађе, опише делатност Љубице Којић (1911–1974) и укаже на њен значај у развоју библиотекарства Србије током педесетих и шездесетих година 20. века.

Највећи део свог професионалног деловања посветила је унапређењу библиотекарства у оквиру Одељења предметног каталога Народне библиотеке Србије и у библиотеци Народног музеја у Београду, где је обављала дужности руководиоца Библиотеке и библиотекарке. Поред тога, била је чланица редакције и главна уредница часописа *БиблиоШекар*. Љубица Којић учествовала је и у раду Комисије за полагање стручних испита у библиотечкој делатности – за библиотекарке и књижничаре, као секретарица и чланица. Упоредо са тим, била је ангажована у раду извршног одбора Библиотекарског друштва Србије. Као представница Друштва учествовала је и на конгресима библиотекара Југославије, а самостално и на годишњем конгресу Међународне федерације библиотекарских друштава и институција (IFLA).

Кључне речи: Љубица Којић (1911–1974), библиотекарка, предметни каталог, Народна библиотека Србије, библиотека Народног музеја у Београду, *БиблиоШекар*, Друштво библиотекара Србије, конгреси библиотекара Југославије, Међународна федерација библиотекарских друштава и институција (IFLA)

Љубица Којић – биографски подаци

Љубица Којић¹ рођена је 3. јануара 1911. године у Београду.² Завршила је Филозофски факултет у Београду и стекла звање дипломираног филозофа.³ Говорила је француски језик.⁴ Библиотекарством је почела да се бави 6. јуна 1948. године,⁵ прво у Радиолошком институту Медицинског факултета, где је обављала послове документалисте, а након тога започиње рад

¹ Отац Љубице Којић био је Александар Борисављевић, професор Универзитета и државни саветник (преминуо 1913); мајка Софија, рођена Вучићевић (преминула 1938). – Народна библиотека Србије (НБС), персонални досије Љубице Којић (А 626) (ПДЛК А 626), Досије о раду и развоју, број матичне књиге 41 (бр. 41).

² Изражавам захвалност заменици управника и руководиоцу Сектора за библиотечко-информациону делатност Народне библиотеке Србије др Драгани Милуновић, мр Ивани Тодоровић из Одељења за матичне послове, образовање, истраживање и развој библиотечко-информационог система, мр Ивану Обрадовићу из Одељења посебних фондова Народне библиотеке Србије и руководиоцу Одељења за архивску и документарну грађу Народног музеја у Београду др Драгани Еремић, који су ми пружили стручну помоћ приликом увида у архивску грађу коришћену за израду овог текста.

³ Документација Народног музеја у Београду (ДНМБГ), препис дипломе Филозофског факултета Универзитета у Београду бр. 6850 од 7. јула 1933.

⁴ НБС, ПДЛК А 626, бр. 41.

⁵ Исто.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

на организацији предметног каталога у библиотеци Економског факултета.⁶ Према подацима из персоналног досијеа, након положеног стручног испита прелази у Народну библиотеку Србије,⁷ где је званично запослена од 20. децембра 1950.⁸ У том периоду Љубица Којић имала је звање млађег библиотекара.⁹ У звање библиотекара изабрана је 1950,¹⁰ а вишег библиотекара 1959. године.¹¹ Служба у Народној библиотеци Србије престаје јој 16. октобра 1964. због премештаја¹² на нову дужност.¹³ „Пуних десет година последње дане свог живота, посветила је зналачком формирању и руковођењу Библиотеком Народног музеја у Београду, која је њеном заслугом постала једна од најбољих научних библиотека специјалног типа у Србији“.¹⁴ Током 1974. добила је звање библиотекара саветника,¹⁵ а исте године је и преминула у Београду.¹⁶

Делатност Љубице Којић у библиотекама и стручним удружењима

Одељење предметног каталога Народне библиотеке Србије (1951–1964)

На пословима у Одељењу предметног каталога¹⁷ Љубица Којић радила је од 1951. до 1964. године и у том периоду обављала је дужности класификаторке и шефице Одељења. Поред тога, вршила је обуку новопрстиглих запослених, посленика у свим типовима библиотека који су радили на изради предметног каталога и корисника приликом коришћења каталога и увида у референсну збирку. Такође, пружала је помоћ колегама током припрема за полагање стручног библиотекарског испита и обављала дужности секретарице комисије. Била је чланица стручног већа Народне библиотеке Србије за сарадњу међу одељењима, конкурсне комисије за пријем у радни однос и председница поткомисије за израду Седмогодишњег плана у области издавачке делатности.¹⁸ Током септембра 1957. присуствовала је, у своје лично име, 23. годишњем конгресу Међународне федерације библиотекарских удружења и институција

⁶ „Досадашњи уредник часописа 'Библиотекар'", *Библиошкар: часопис Друштва библиотекара Србије* Год. XXIV, Бр. 1–2 (јануар–април 1972): 243.

⁷ „Досадашњи уредник часописа 'Библиотекар'": 243.

⁸ ДНМБГ, препис документа Министарства за науку и културу – Персонално одељење бр. 6774 од 20. децембра 1950. на основу кога је запослена као библиотекарка.

⁹ У препису сведочанства о положеном стручном испиту за звање млађег библиотекара библиотечно-архивистичке струке показала је одличан успех. Звање јој је додељено на основу тадашњег Правилника о приправничкој служби, стручним испитима и стручним курсевима у струци библиотекарско-архивистичкој. Документ је заведен под бројем 15942 од 17. јануара 1949. – ДНМБГ.

¹⁰ ДНМБГ, препис сведочанства Савета за науку и културу Федеративне Народне Републике Југославије бр. 202/11 од 29. јуна 1950. године.

¹¹ ДНМБГ, Решење Народне библиотеке бр. 2257/1 од 31. децембра 1959.

¹² ДНМБГ, Решење Народне библиотеке бр. 2216 од 15. септембра 1964. о премештају из Народне библиотеке у Народни музеј септембра 1964.

¹³ НБС, ПДЉК А 626, бр. 41.

¹⁴ Нада Стевин, „IN MEMORIAM Љубица – Буба Којић (1911–1974)", *Библиошкар: часопис Друштва библиотекара СР Србије* Год. XXVI, Бр. 4–6 (јул – децембар 1974): 171–172.

¹⁵ ДНМБГ, Уверење Заједнице музеја Србије бр. 44/20 од 19. јуна 1974.

¹⁶ Стевин, „IN MEMORIAM Љубица – Буба Којић (1911–1974)": 171–172.

¹⁷ „Одељење предметног каталога Народне библиотеке основано је 1948. године са задатком, да на основу садржаја односно предмета обрађује књиге, чланке из часописа и новина и помоћне збирке'. (...) Љубица Којић извршила је прву редакцију до тада прикупљеног материјала на основу Предметног индекса („кључа“) Конгресне библиотеке, који је Библиотека у то време набавила“. – Дивна Глумац, „Предметни каталог Народне библиотеке СР Србије“, *Библиошкар: часопис Друштва библиотекара СР Србије* Год. XXIV, Бр. 5 (септембар – октобар 1972): 640.

¹⁸ НБС, ПДЉК А 626, бр. 41, Упитник за оцењивање службеника са звањима службеника научних установа, односно установа у области културе – 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963.

Бурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

(IFLA) у Паризу.¹⁹ У 1960. била је чланица редакције *Годишњака Народне библиотеке*. Следеће године одржала је предавање у библиотеци Матице српске на тему „Проблеми предметног каталога“ и провела 10 дана на стручном усавршавању у иностранству.²⁰ У организацији Библиотечког центра Народне библиотеке Србије, била је једна од учесница на предавањима заједно са Николом Јустинијановићем, Јулијом Шишковић, Божаном Лисичић и Надом Стевин.²¹

Приликом евалуације рада добијала је оцене „нарочито се истиче“ и „истиче се у односу на просечне службенике“. Критеријуми су били: „одлично познаје послове струке“, „са успехом извршава све задатке у току године“, „има потпуну самосталност у раду и правилно расуђује“, „метод рада јој је одличан“, „самоиницијативна је у раду“, „нарочито се залаже на послу и прихвата све задатке“, „тачна је и уредна на послу и истиче се дисциплинованошћу“, „у стручном усавршавању постиже значајније резултате“, „према претпостављенима има правилан однос“, „погодна је за сарадњу“, „са корисницима је предусретљива и тактична“, „одлично организује рад запослених којима је шефица због чега они остварују изванредна постигнућа“.²²

Током педесетих година учествовала је у раду Комисије за полагање стручног испита као секретарица²³ и једна од испитивачица на предметима за књижничаре и библиотекарe. За књижничаре у оквиру предмета: издавачка делатност са основним знањем из библиографије и набавка књига²⁴, издавачка делатност са библиографијом²⁵ и издавачка делатност са основним знањем из библиографије, набавка књига, сигнирање, инвентарисање и смештај књига.²⁶ Касније су им придодата и питања из оправке, чувања и конзервирања књига.²⁷ На испиту за библиотекарe и библиотекарке испитивала је следеће предмете: библиографија, администрација библиотека и смештај књига²⁸, као и конзервирање књига и докумената.²⁹ Највећи део активности Љубице Којић у оквиру Комисије био је посвећен теоријском и практичном изучавању библиографије и та знања је примењивала у обуци стручних кадрова и реализацији током полагања испита. Током шездесетих година била је стална чланица Комисије и заменица Милице Продановић и, заједно са др Душаном Милачићем³⁰, испитивач за предмет предметни каталог, са Душицом Гутешом за чување и конзервирање књига и самостално за

¹⁹ Вера Бранковић Сечански, „Хроника – Рад Друштва Библиотекара Србије“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. IX, Бр. 3–4 (1957): 278.

²⁰ НБС, ПДЉК А 626, бр. 41, Упитник за оцењивање службеника са звањима службеника научних установа, односно установа у области културе – 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963.

²¹ Милена Тошовић, „Курсеви библиотечког центра НР Србије у 1955. години“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. VII, Бр. 3–4 (1955): 231.

²² НБС, ПДЉК А 626, бр. 41, Упитник за оцењивање службеника са звањима службеника научних установа, односно установа у области културе – 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963.

²³ Љ[убица] К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у октобарском року 1954 год.“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. VII, Бр. 1–2 (1955): 65–66; Љ[убица] К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у новембарском року 1955 год.“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. VII, Бр. 3–4 (1955): 232; Љ[убица] К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у мајском року 1956 год.“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. VIII, Бр. 1–2 (1956): 112; Љ[убица] К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у октобарском року 1956 год.“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. VIII, Бр. 3–4 (1956): 293; Љ[убица] К[ојић], „Државни библиотекарски испити у октобарском року, 1959 год“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. XI, Бр. 3–4 (1959): 257.

²⁴ К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити у октобарском року 1954 год.“: 66; К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у новембарском року 1955 год.“: 232.

²⁵ Љ[убица] К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испит у мајском року, 1958“, *Библиошечар: орган Друштва библиотекара НР Србије* Год. X, Бр. 2–3 (1958): 211–212.

²⁶ К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у мајском року 1956 год.“: 112.

²⁷ К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у октобарском року 1956 год.“: 294.

²⁸ К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у мајском року 1956 год.“: 112.

²⁹ К[ојић], „Државни стручни библиотекарски испити: у октобарском року 1956 год.“: 294.

³⁰ Глумац, „Предметни каталог Народне библиотеке СР Србије“: 640.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

библиографију и издавачку делатност.³¹ Кроз припрему и полагање стручног испита Љубица Којић је, поред знања из библиографије, стручним кадровима могла да пренесе и она из предметног каталога.

Предани рад на унапређењу библиотечке делатности наставила је и у оквиру највеће и најзначајније музејске библиотеке у Србији.

Библиотека Народног музеја (1964–1974)

Љубица Којић постављена је на место руководиоца библиотеке Народног музеја 1964. године. На почетку рада, од тадашњег директора др Лазара Трифуновића добија задатак да му поднесе извештај о стању фонда.³² Плановима рада библиотеке Народног музеја³³ одређено је да шеф: предлаже план рада и води рачуна о његовом извршењу, као и да даје упутства за рад, организацију и руководи пословима. Поред тога, дефинише набавну политику Библиотеке и врши стручну редакцију каталога. Сваки од ових послова Љубица Којић обављала је савесно и о томе достављала годишње извештаје³⁴, на основу којих се може сазнати да је: извршен рад на делимичном попуњавању старог фонда серијских публикација,³⁵ попуњавање картотеке дезидерата кроз увид у библиографије и каталоге антикварница и издавачких кућа, успостављање сарадње са Народном и Универзитетском библиотеком у Београду и Српском академијом наука и уметности; ауторска и предметна обрада новонабављених књига, као и ревизија у магацину Библиотеке. „Већ 1966, када је цео фонд премештен у нове простране магацине, на два нивоа и када је припремљена велика читаоница са око 40 места (данашња сала за састанке), све публикације су биле прописно обележене са два печата, те сигниране по формату и *pumegus currens*-у. До краја 1970. године постојећа и новодобијена грађа је преинвентарисана и заведена у посебне инвентарне књиге за монографска издања и периодичку, која се од тада региструје по годиштима. Колико је обиман тај посао био, нека посведочи неколико бројки: на крају те, 1970. године последњи број у новим инвентарним књигама је 14.397, а у инвентару часописа 9533. У време ове свеобухватне реорганизације библиотечаркама Љубици Којић³⁶ и Наталији Радовановић помаже екипа од десетак стручних хонорарних сарадника, а од августа 1966. у стални радни однос, на место књижничара примљена је још једна сарадница – Бисерка Прелић Мишковић. Најзад, агилни и утицајни руководиоца библиотеке Љубица Којић, прихватила се још једног захтевног посла – формирања специјалног централног каталога за литературу из научних делатности које се проучавају у Музеју. У 1974. имала је око 49.000 јединица“.³⁷ И током рада у библиотеци Народног музеја Љубица Којић је наставила са обучавањем запослених у другим библиотекама, као што је то чинила и у Народној библиотеци Србије, кроз пружање консултација у реорганизацији библиотеке председника Републике, скупштине Србије и приликом израде предметног каталога Народне библиотеке.³⁸

³¹ Љ[убица] К[ојић], „Државни испити и семинари, Стручни библиотечарски испити мај 1961. год.“, *Библиотекар: орган Друштва библиотечара Србије* Год. XIII, Бр. 1–3 (1961): 160; Љ[убица] К[ојић], „Државни испити, семинари и стручни састанци, Стручни библиотечарски испити мај 1962. год.“, *Библиотекар: орган Друштва библиотечара Србије* Год. XV, Бр. 3 (1962): 294.

³² На основу решења Народног музеја у Београду бр. 1250/и од 16. децембра 1964. виши библиотечар Љубица Којић постављена је на место шефа Библиотеке. – ДНМБГ.

³³ Архива Народног музеја (АНМ), документ број 1965/16 од 23.12.1968; документ број 1372/12 од 15.12.1969.

³⁴ АНМ, документ број 1368/5 од 9.12.1969; документ број 1044/2 од 3.8.1966.

³⁵ Наводи се да Библиотека, према унапред утврђеном плану набавља некомплетна годишта часописа. На овај начин комплетирани су часописи: *Српски књижевни гласник*, *Мисао*, *Наша стварност* и *Нова Европа*. – АНМ, документ број 1044/2 од 3.8.1966.

³⁶ Од 1. априла 1970. распоређена је на место библиотечара, јер је усвајањем нове систематизације радних места укинула позиција шефа Библиотеке Народног музеја. – ДНМБГ, решење Народног музеја бр. 29 од 27. марта 1970.

³⁷ Светлана Миленковић и Александра Круличан, *Историја библиотеке Народног музеја у Београду* (Београд: Народни музеј, 2011), 33–35.

³⁸ Исто, 35.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

О односу Љубице Којић према библиотечком послу и раду у библиотеци Народног музеја сведочи и документ упућен стручном већу ове установе, где се истиче да није задовољна јер се одлуке органа управљања Музеја у вези са организацијом рада Библиотеке доносе без консултовања стручног лица, односно библиотекарa, и наводи: „Не сме се заборавити да је Музеј организација у области делатности од посебног интереса за друштво. Да сваки члан овог друштва даје свој материјални допринос културној делатности хх од које с правом тражи да јој на неки начин узврати. Зато и овом приликом понављам да је неправилна формулација да Библиотека набавља публикације за потребе појединаца у Музеју.“ Наводи и пример ограничења коришћења фонда музејске библиотеке студентима са образложењем да „хабају“ књиге. „Сматрам да ми је као дугогодишњем библиотекару који је поред осталог проучавао и типове библиотека и који је врло добро упознат са задацима ове библиотеке, дужност да на ове одлуке скренем пажњу органима управљања“.³⁹

У претходним запажањима могуће је видети да се ситуација у установама којима библиотечка делатност није примарна стање није променило до данашњих дана, као и да су потребни напори стручне јавности и стручног удружења како би се унапредио однос према свим типовима библиотека и библиотекарима запосленим у њима.

Друштво библиотекарa Србије и конгреси библиотекарa Југославије

Током педесетих и шездесетих година 20. века, Љубица Којић обављала је више значајних функција у оквиру Друштва библиотекарa Србије: дужност благајнице од 18. маја 1952. до 21. децембра 1952. године, па поново од 1. марта 1956. до 12. марта 1960. након првог успостављања, да би потом од 11. јуна 1959. након другог конституисања, заједно са Љубинком Јовановић била чланица Извршног одбора.⁴⁰ У Извршном одбору Друштва била је и од 22. јануара 1956. до 11. фебруара 1957.⁴¹ и од 23. фебруара 1958. до 1. марта 1959. године.⁴² У оквиру делатности ужег Одбора, била је задужена и за комуникацију са члановима Друштва из унутрашњости.⁴³ Током 1956. ангажована је у редакционом одбору гласила *Библиотекар*.⁴⁴ Године 1959. донета је одлука о спајању часописа *Књижник* и *Библиотекар* у један и изабрана нова редакција у којој су се, поред Љубице Којић, нашли и: Милица Продановић, Олга Перић, Нада Стевин Новак, Драган Филиповић, Љубинка Јовановић, др Ирена Стефановић, Владимир Питовић, Вера Бранковић и Милица Војиновић.⁴⁵ Од 1969. до 1971. била је уредница *Библиотекар*.⁴⁶

³⁹ АНМ, документ број 361/и од 10.4.1970.

⁴⁰ Јеремија Д. Митровић, „Двадесетогодишњи пут“, *Библиотекар* Год. XX, Бр. 6 (1968): 579; 581.

⁴¹ Поред ње чланови су били и: Душица Гутеша, Вера Бранковић Сечански, Босиљка Јанковић, Слободан Комадинић, Десанка Мидић и Милка Стефановић. – Митровић, „Двадесетогодишњи пут“: 580.

⁴² Остали чланови: Душица Гутеша, Драган Филиповић, а у ширем одбору: Сениша Јовановић, Миодраг Јовановић, Драгомир Јовановић, Радојка Јакић, Десанка Мидић, Милка Стефановић, Ирена Стефановић, Олга Девит и Слободан Комадинић. – Митровић, „Двадесетогодишњи пут“: 580–581.

⁴³ „Хроника – Делатност библиотекарских организација, Годишња скупштина Друштва библиотекарa НРС, Извештај о раду Друштва за 1958 годину“, *Библиотекар: ордан Друштва библиотекарa НР Србије* Год. XI, Бр. 1–2 (1959): 100.

⁴⁴ Одговорна уредница била је Милица Продановић, а остали чланови: др Миrash Кићовић, Милица Војиновић, др Ирена Стефановић, Владимир Питовић, Љубинка Јовановић и Милица Продановић. – Небојша Лазаревић, „Извештај Извршног одбора Друштва библиотекарa НР Србије поднет редовној годишњој скупштини 22. I. 1956 године, Рад Друштва библиотекарa НР Србије“, *Библиотекар: ордан Друштва библиотекарa НР Србије* Год. VIII, Бр. 1–2 (1956): 109.

⁴⁵ Д[раган] Ф[илиповић], „Хроника – Делатност библиотекарских организација, Рад Друштва библиотекарa НР Србије у 1959. години“, *Библиотекар: ордан Друштва библиотекарa НР Србије* Год. XI, Бр. 3–4 (1959): 234–237.

⁴⁶ „Досадашњи уредник часописа 'Библиотекар'“: 243.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечног кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

Током 1960. и 1961. Друштво библиотекара Србије је основало комисије, од којих је Љубица Којић била чланица следећих: за проучавање проблема у каталогизацији⁴⁷; за анализирање и рационализацију рада у библиотекама⁴⁸; за издавачку делатност из области библиотекарства⁴⁹.

На ванредној скупштини Друштва, 16. марта 1956, изабрано је 16 делегата који су требали да присуствују Трећем конгресу библиотекара Југославије у Задру, међу којима је била и Љубица Којић.⁵⁰ Као једна од чланица Библиотекарског друштва Србије учествовала је и на Четвртој конгресу библиотекара Југославије у Београду.⁵¹

У оквиру секције за научне, стручне и специјалне библиотеке одржала је предавање о предметном каталогу.⁵² На четрнаестој годишњој скупштини Друштва 4. јуна 1966. изабрана је у кандидациону комисију радног тела Скупштине.⁵³

Поред наведеног, објавила је неколико стручних радова, који могу да послуже код писања историје српских библиотека, али и као основа за изучавање каталожке праксе у Србији у другој половини 20. века.

Текстови и прикази књига из области библиотекарства чија је ауторка Љубица Којић

Љубица Којић ауторка је неколико текстова из области библиотекарства. Међу њима се истичу: „Народна библиотека у Нишу“,⁵⁴ у коме је акценат на раду ове јавне библиотеке у послератном периоду, али се могу пронаћи и значајни подаци о оснивању, оснивачима, првим годинама рада и делатности у међуратном периоду; „Прва жена библиотекар Народне библиотеке (1923–1953) – Људмила Михаиловић“⁵⁵, где се, поред података значајних за библиотечки рад Љ. Михаиловић, могу пронаћи и записи о другим посленицима Народне

⁴⁷ Остали чланови: Олга Поповић (председница), Љубинка Јовановић, Радмила Николић, Вера Јелача, Љубица Савић, Радослав Јанковић, Предраг Перовић, Перуника Поповић Ђићић, Боса Слијепчевић и Зора Ђурковић. – Небојша Лазаревић, „Хроника – библиотекарске организације – Друштво библиотекара НР Србије, XII годишња скупштина, Извештај извршног одбора“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара Србије* Год. XIII, Бр. 1–3 (1961): 113.

⁴⁸ Остали чланови: Небојша Лазаревић (председник), Даница Марковић, Катица Марковић, Бранко Ђурђулов, Марија Шевковић и Слободан Комадинић. – Лазаревић, „Хроника – библиотекарске организације – Друштво библиотекара НР Србије, XII годишња скупштина, Записник са XII годишње скупштине Друштва библиотекара НР Србије одржане у Београду 18. марта 1961. год у просторијама Народне библиотеке НРС, Рад Друштва библиотекара Србије у првој половини 1961. године“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара Србије* Год. XIII, Бр. 1–3 (1961): 142–143.

⁴⁹ Остали чланови: Бранка Вурдеља Андрејић, Мирко Милићевић, Смиља Мишић, Предраг Перовић, Нада Стевин, др Ирена Стефановић и Јулијана Шишковић. – Лазаревић, „Хроника – библиотекарске организације – Друштво библиотекара НР Србије, XII годишња скупштина, Записник са XII годишње скупштине Друштва библиотекара НР Србије одржане у Београду 18. марта 1961. год у просторијама Народне библиотеке НРС, Рад Друштва библиотекара Србије у првој половини 1961. године“: 144

⁵⁰ Од осталих чланова Друштва изабрани су: Душица Гутеша, Никола Јустинијановић, Слободан Комадинић, др Миrash Кићовић, Милица Војиновић, Љиљана Андрић, др Теодор Хоровић, Небојша Лазаревић, Вукосава Нинић, Радојка Јакић, Десанка Мидић, Лазар Чурчић, Блашко Војнић и Милка Стефановић. – Лазаревић, „Извештај Извршног одбора Друштва библиотекара НР Србије поднет редовној годишњој скупштини 22. I. 1956 године, Рад Друштва библиотекара НР Србије: 109–110.

⁵¹ Поред Љубице Којић, учествовали су и: Емил Поповић, Милан Јанковић, Мате Баће, Драган Филиповић, Слободан Комадинић, Милутин Иванушић, Љиљана Андрић, Ирена Стефановић, Вера Бранковић, Нада Стевин, Зора Весковић, Десанка Мидић, Добрила Шутаковић, Раденко Јевтић, Вера Васић и Лазар Ђурчић. – „Хроника – Делатност библиотекарских организација, Годишња скупштина Друштва библиотекара НРС, Извештај о раду Друштва за 1958 годину“: 108.

⁵² Бранко Ђурђулов, „Друштво библиотекара Србије – Извештај о раду Друштва библиотекара СР Србије између четрнаесте и петнаесте годишње скупштине“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара Србије* Год. XVIII, Бр. 4 (1966): 326.

⁵³ „Са XV годишње скупштине друштва библиотекара СРС“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара Србије* Год. XVIII, Бр. 4 (1966): 341.

⁵⁴ Љубица Којић, „Народна библиотека у Нишу“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара НР Србије* Год. VI, Бр. 3 (1954): 174–176.

⁵⁵ Љубица Којић, „Прва жена библиотекар Народне библиотеке (1923–1953) – Људмила Михаиловић“, *Библиошкар: орјан Друштва библиотекара Србије* Год. XIV, Бр. 3 (1962): 214–219.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

библиотеке, начину рада ове установе као и подаци о стицању звања у библиотечкој делатности између два светска рата. У реферату „Предметни каталог – документационо-информативни инструмент у специјализованим библиотекама“⁵⁶ прецизно наводи: „да би се олакшало давање предметних одредница и избегли евентуални неспоразуми термиолошке природе, требало би да стручњаци по ужим специјалностима унапред саставе отворене спискове одредница ради лакше оријентације, с тим да се ти спискови стално допуњавају и да никад не носе систематски карактер (од ширег појма ка ужем), већ увек директан, предметни. Ови спискови (у виду картотеке) треба да стоје у документационом центру, како би се корисницима олакшало проналажење оног што желе – уколико не знају тачно под којом предметном одредницом треба тражити неки недовољно обрађен појам, премда се у правилно вођеној документацији и са добро формулисаним одредницама то не би смело десити. Ова картотека била би нека врста термиолошког речника, односно кључ предметног каталога“.⁵⁷ Ова њена идеја реализована је у каснијем периоду, посебно након усвајања међународних стандарда за каталожки опис појединих врста публикација, у коме су се за јединствено дефинисање појмова користили тезауруси, а са почетком израде каталожких записа нормативне датотеке.

У приказу књиге *Библиографија сточарства и сточних производа Југославије од 1710 до 1956*.⁵⁸ наводи предности и недостатке ове ретроспективне библиографије. Као добре стране истиче: да су њоме обухваћена сва дела настала на целој нашој територији, радови на страном језику који обухватају проблеме сточарства и радови људи који су писали из области сточарства. У опис су, поред књига и брошура, ушли и одабрани чланци из стручних часописа и сродних струка. Материјал је био сређен по децималној класификацији. У библиографији недостају разрешења иницијала, а аутор је свуда уз презиме стављао само почетно слово, иако је на публикацијама било написано пуно име. Оваквим приступом Љубица Којић је показала да познаје начин израде библиографије, али и прецизност приликом проналажења информација неопходних за њено представљање. Посебно детаљан опис текуће библиографије и библиографског рада дала је у приказу текста *Библиографија Србије 1948*⁵⁹ и *Библиографија Југославије*⁶⁰.

Закључак

Љубица Којић представница је генерације која је, заједно са библиотекарима међуратног периода, обликовала српско библиотекарство након завршетка Другог светског рата. Иако је рад на изучавању предметног каталога започела још пре доласка у Народну библиотеку Србије, потпунија знања о проблематици израде стекла је доласком у националну библиотеку, где их је у Одељењу предметног каталога стицала од Људмиле Михаиловић и др Душана Милачића и касније, као библиотекарка Народног музеја, преносила осталим радницима библиотечарске струке.

⁵⁶ Љубица Којић, „Предметни каталог – документационо-информативни инструмент у специјализованим библиотекама“, *Библиошкар: орган Друштва библиошкара Србије* Год. XVIII, Бр. 4 (1966): 249–256.

⁵⁷ Исто: 254–255.

⁵⁸ Љубица Којић, „Библиографија – Продановић Душан: Библиографија сточарства и сточних производа Југославије од 1710 до 1956. – Сарајево, Издавачко предузеће „Веселин Маслеша“, Штампарско издавачко предузеће ПТТ – Београд, 1956; стр 408; 8^{оо}“, *Библиошкар: орган Друштва библиошкара НР Србије* Год. IX, Бр. 3–4 (1957): 263–264.

⁵⁹ Љубица Којић, „Библиографија Србије 1948“, *Библиошкар: орган Друштва библиошкара НР Србије* Год. III, Бр. 1–2 (1951): 57.

⁶⁰ Љубица Којић, „Библиографски институт ФНРЈ: Библиографија Југославије. Књиге, брошуре и музикалије, 1951 – II год. Број 1–12. Одговорни и главни уредник проф. др. Борислав Т. Благојевић. Уредник библиографске обраде Нада Д. Атанасијевић. Уредник децималне класификације Емили В. Поповић, Београд, 1951“, *Библиошкар: орган Друштва библиошкара НР Србије* Год. IV, Бр. 1–2 (1952): 67–70.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

Као чланица комисија Друштва библиотекара Србије доприносила је унапређењу делатности кроз размену мишљења и примену нових сазнања, а кроз уредништво стручног библиотечког часописа *Библиотекар* трудила се да га садржински унапреди. У библиотеци Народног музеја борила се за побољшање статуса библиотекара специјалних библиотека и унапређење рада у њима.

Увидом у целокупну делатност и текстове Љубице Којић могу се сазнати стање и домети библиотечке делатности Србије педесетих и шездесетих година 20. века и сагледати напори на њеном унапређењу.

Литература и извори:

1. Arhiva Narodnog muzeja u Beogradu.
2. Branković Sečanski, Vera. „Hronika – Rad Društva Bibliotekara Srbije“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. IX, Br. 3–4 (1957): 277–281.
3. Dokumentacija Narodnog muzeja u Beogradu.
4. „Dosadašnji urednik časopisa ‚Bibliotekar‘“. *Bibliotekar: časopis Društva bibliotekara Srbije* God. XXIV, Br. 1–2 (Beograd januar – april 1972): 243–244.
5. Đurđulov, Branko. „Društvo bibliotekara Srbije – Izveštaj o radu Društva bibliotekara SR Srbije između četrnaeste i petnaeste godišnje skupštine“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XVIII, Br. 4 (1966): 317–339.
6. F[ilipović], D[ragan]. „Hronika – Delatnost bibliotekarskih organizacija, Rad Društva bibliotekara NR Srbije u 1959. godini“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. XI, Br. 3–4 (Beograd 1959): 234–237.
7. Glumac, Divna. „Predmetni katalog Narodne biblioteke SR Srbije“. *Bibliotekar: časopis Društva bibliotekara SR Srbije* God. XXIV, Br. 5 (septembar – oktobar 1972): 633–642.
8. „Hronika – Delatnost bibliotekarskih organizacija, Godišnja skupština Društva bibliotekara NRS, Izveštaj o radu Društva za 1958 godinu“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. XI, Br. 1–2 (1959): 97–108.
9. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni ispiti i seminari, Stručni bibliotekarski ispiti maj 1961. god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XIII, Br. 1–3 (1961): 160–161.
10. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni ispiti, seminari i stručni sastanci, Stručni bibliotekarski ispiti maj 1962. god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XV, Br. 3 (1962): 294.
11. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni stručni bibliotekarski ispiti: u majskom roku 1956 god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VIII, Br. 1–2 (1956): 111–112.
12. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni stručni bibliotekarski ispiti: u oktobarskom roku 1956 god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VIII, Br. 3–4 (1956): 293–294.
13. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni stručni bibliotekarski ispiti: u oktobarskom roku 1954. god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VII, Br. 1–2 (1955): 65–66.
14. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni bibliotekarski ispiti u oktobarskom roku, 1959 god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. XI, Br. 3–4 (1959): 257.
15. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni stručni bibliotekarski ispit u majskom roku, 1958“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. X, Br. 2–3 (1958): 211–212.
16. K[ojić], Lj[ubica]. „Državni stručni bibliotekarski ispiti: u novembarskom roku 1955 god.“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VII, Br. 3–4 (Beograd 1955): 232.

Бурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечног кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

17. Kojić, Ljubica. „Bibliografija – Prodanović Dušan: Bibliografija stočarstva i stočnih proizvoda Jugoslavije od 1710 do 1956. – Sarajevo, Izdavačko preduzeće 'Veselin Masleša', Štamparsko izdavačko preduzeće PTT – Beograd, 1956; str 408; 8°“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. IX, Br. 3–4 (1957): 263–264.
18. Kojić, Ljubica. „Bibliografija Srbije 1948“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. III, Br. 1–2 (1951): 57.
19. Kojić, Ljubica. „Bibliografski institut FNRJ: Bibliografija Jugoslavije. Knjige, brošure i muzikalije, 1951 – II god. Broj 1–12. Odgovorni i glavni urednik prof. dr. Borislav T. Blagojević. Urednik bibliografske obrade Nada D. Atanasijević. Urednik decimalne klasifikacije Emili V. Popović, Beograd, 1951“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. IV, Br. 1–2 (1952): 67–70.
20. Kojić, Ljubica. „Narodna biblioteka u Nišu“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VI, Br. 3 (1954): 174–176.
21. Kojić, Ljubica. „Predmetni katalog – dokumentaciono-informativni instrument u specijalizovanim bibliotekama“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XVIII, Br. 4 (1966): 249–255.
22. Kojić, Ljubica. „Prva žena bibliotekar Narodne biblioteke (1923–1953) – Ljudmila Mihailović“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XIV, Br. 3 (1962): 214–219.
23. Lazarević, Nebojša. „Hronika – bibliotekarske organizacije – Društvo bibliotekara NR Srbije, XII godišnja skupština, Zapisnik sa XII godišnje skupštine Društva bibliotekara NR Srbije održane u Beogradu 18. marta 1961. god u prostorijama Narodne biblioteke NRS, Rad Društva bibliotekara Srbije u prvoj polovini 1961. godine“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XIII, Br. 1–3 (Beograd 1961): 130–146.
24. Lazarević, Nebojša. „Hronika – bibliotekarske organizacije – Društvo bibliotekara NR Srbije, XII godišnja skupština, Izveštaj izvršnog odbora“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XIII, Br. 1–3 (1961): 110–125.
25. Lazarević, Nebojša. „Izveštaj Izvršnog odbora Društva bibliotekara NR Srbije podnet redovnoj godišnjoj skupštini 22. I. 1956 godine, Rad Društva bibliotekara NR Srbije“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VIII, Br. 1–2 (1956): 98–111.
26. Milenković, Svetlana i Aleksandra Kručićan. *Istorijat biblioteke Narodnog muzeja u Beogradu*. Beograd: Narodni muzej, 2011.
27. Mitrović, Jeremija D. „Dvadesetogodišnji put“. *Bibliotekar* God. XX, Br. 6 (1968): 571–585.
28. Narodna biblioteka Srbije. Personalni dosije Ljubice Kojić (A 626).
29. „Sa XV godišnje skupštine društva bibliotekara SRS“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara Srbije* God. XVIII, Br. 4 (1966): 340–344.
30. Stevin, Nada. „IN MEMORIAM Ljubica – Buba Kojić (1911–1974)“. *Bibliotekar: časopis Društva bibliotekara SR Srbije* God. XXVI, Br. 4–6 (jul – decembar 1974): 171–172.
31. Tošović, Milena. „Kursevi bibliotečkog centra NR Srbije u 1955. godini“. *Bibliotekar: organ Društva bibliotekara NR Srbije* God. VII, Br. 3–4 (1955): 228–232.

Ђурашиновић Б. „Рад Љубице Којић кроз допринос образовању библиотечког кадра и унапређењу каталожке праксе у послератном периоду“, 2–11

Work of Ljubica Kojic through Her Contribution to the Education of Librarians and the Development of Cataloguing Practice in the Afterwar Period

Summary

The purpose of this work is to describe the contribution of Ljubica Kojic (1911–1974) and her significance in the promotion of librarianship in Serbia during the fifties and sixties of the 20th century through the usage of archival material kept in the National Library and National Museum in Belgrade and published works. She was employed in the Subject catalogue department of the National Library and also in the Museum's library as a librarian and chief librarian.

Ljubica Kojic was also a member of the editorial board and chief editor of the journal *Librarian*. She published a few articles there, especially about bibliography. She was both secretary and a member of the Commission for State's professional exam in library science and a member of the executive board of the Serbian Library Association. As a member of this association, she also participated in annual congresses of Yugoslav librarians and yearly gatherings of the International Federation of Library Associations and Institutions as an individual member.

Keywords: Ljubica Kojic (1911–1974), librarian, subject catalogue, National Library of Serbia, Library of National Museum in Belgrade, *Librarian*, Serbian Library Association, Annual congress of Yugoslav librarians, International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

Примљено: 15. септембра 2024.

Исправке рукописа: 18. октобра 2024.

Прихваћено за објављивање: 25. октобра 2024.